

ชื่อหลักสูตร Digital Literacy: ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence)

โดย นายสุชนันต์ ศรีสวัสดิ์...

ตำแหน่ง... นายช่างโยธาปฏิบัติงาน...

หน่วยงาน... สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต.๑๐

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายและเห็นความสำคัญ การสร้างความตระหนักรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ต
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้การสร้างความปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ต รู้เท่าทันและมีความมั่นใจปลอดภัยเพื่อยกระดับวิถีชีวิตด้วยดิจิทัล

สรุปรายละเอียดเนื้อหาของหลักสูตร

หลักสูตร Digital Literacy เป็นหลักสูตรที่มุ่งเสริมสร้างความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ซึ่งเนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วยองค์ความรู้สำคัญ ๖ ด้าน ได้แก่ Digital Identity, Digital Use, Digital Security, Digital Literacy, Digital Communication และ Digital Disruption

๑. Digital Identity : อัตลักษณ์ดิจิทัล เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวตนของบุคคลในโลกดิจิทัล ซึ่งเกิดจากข้อมูลส่วนบุคคล บัญชีผู้ใช้งาน รูปภาพ ข้อความ การแสดงความคิดเห็น การโพสต์ การกดถูกใจ การแชร์ และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้งานอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีดิจิทัล อัตลักษณ์ดิจิทัลมีความสำคัญเนื่องจากสามารถสะท้อนภาพลักษณ์ บุคลิก ความน่าเชื่อถือ และพฤติกรรมของบุคคลได้ ดังนั้น ผู้ใช้งานจึงควรตระหนักถึงสิ่งที่ตนเองเผยแพร่บนโลกออนไลน์ และควรสร้างอัตลักษณ์ดิจิทัลอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังครอบคลุมเรื่องความเป็นส่วนตัวในโลกดิจิทัล ซึ่งผู้ใช้งานควรให้ความสำคัญกับการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล การกำหนดสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล การตั้งค่าความเป็นส่วนตัว และการเปิดเผยข้อมูลเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันไม่ให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกนำไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม

๒. Digital Use : การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์และมีความสมดุลกับการดำเนินชีวิต โดยควรบริหารจัดการเวลาในการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ไม่ให้การใช้งานมากเกินไปส่งผลกระทบต่อสุขภาพ การพักผ่อน ความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง หรือประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการเอาใจเขามาใส่ใจเราทางดิจิทัล หรือการมีความเห็นอกเห็นใจและคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นในการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ เนื่องจากการสื่อสารทางดิจิทัลอาจไม่สามารถรับรู้สีหน้า น้ำเสียง หรืออารมณ์ของผู้รับสารได้อย่างครบถ้วน จึงควรใช้ถ้อยคำที่สุภาพ เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง ไม่กลั่นแกล้งผู้อื่น และควรคิดถึงผลกระทบก่อนโพสต์หรือส่งต่อข้อมูล

๓. Digital Security : การจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคล บัญชีผู้ใช้งาน อุปกรณ์ และระบบดิจิทัลจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยผู้ใช้งานควรมีความรู้เกี่ยวกับการตั้งรหัสผ่านที่มีความปลอดภัย การไม่เปิดเผยรหัสผ่านหรือรหัส OTP ให้บุคคลอื่น การใช้ระบบยืนยันตัวตนหลายขั้นตอน ตลอดจนการระมัดระวังการเปิดลิงก์หรือไฟล์จากแหล่งที่ไม่รู้จัก นอกจากนี้ ยังต้องรู้จักภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การหลอกลวงทางออนไลน์ การขโมยข้อมูล การปลอมแปลงตัวตน และ

Phishing ซึ่งเป็นการหลอกให้ผู้ใช้งานเปิดเผยข้อมูลสำคัญ การมีความรู้ด้านความปลอดภัยดิจิทัลจะช่วยลดความเสี่ยงในการสูญเสียข้อมูลและป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับทั้งบุคคลและองค์กร

๔. Digital Literacy : การรู้เท่าทันดิจิทัล เป็นการพัฒนาความสามารถในการค้นหา เข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน และใช้ข้อมูลสารสนเทศอย่างเหมาะสม เนื่องจากในปัจจุบันมีข้อมูลจำนวนมากเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ และข้อมูลเหล่านั้นอาจมีทั้งข้อมูลที่ถูกต้อง ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน หรือข้อมูลที่เป็นเท็จ ผู้ใช้งานจึงต้องสามารถตรวจสอบแหล่งที่มา ผู้จัดทำ วันที่เผยแพร่ ความน่าเชื่อถือ และหลักฐานประกอบก่อนนำข้อมูลไปใช้หรือเผยแพร่ต่อ รวมถึงต้องมีความรับผิดชอบในฐานะผู้จัดทำหรือเผยแพร่สื่อ โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ลิขสิทธิ์ ทรัพย์สินทางปัญญา และสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น ไม่ควรสร้างหรือเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นเท็จหรืออาจสร้างความเสียหายแก่บุคคลอื่น

๕. Digital Communication : การสื่อสารดิจิทัล เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล และสร้างความร่วมมือกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ โดยการสื่อสารดิจิทัลช่วยให้การติดต่อประสานงานและการทำงานร่วมกันมีความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้งานควรตระหนักถึงร่องรอยดิจิทัล หรือ Digital Footprint ซึ่งหมายถึงข้อมูลและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้งานออนไลน์ เช่น การโพสต์ การแสดงความคิดเห็น การกดถูกใจ การแชร์ การค้นหาข้อมูล และการเข้าใช้เว็บไซต์ ร่องรอยเหล่านี้สามารถสะท้อนถึงตัวตนและพฤติกรรมของผู้ใช้งานได้ จึงควรระมัดระวังและมีความรับผิดชอบต่อการสื่อสารในโลกดิจิทัล นอกจากนี้ ยังควรใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างความร่วมมือ แบ่งปันข้อมูล และสนับสนุนการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

๖. Digital Disruption : การปรับตัวในยุคดิจิทัล เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งส่งผลกระทบต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต การทำงาน การให้บริการ และกระบวนการต่าง ๆ จากรูปแบบเดิมไปสู่รูปแบบดิจิทัล เช่น การใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การติดต่อประสานงานผ่านระบบออนไลน์ การประชุมผ่านระบบดิจิทัล และการนำข้อมูลมาใช้ประกอบการตัดสินใจ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้บุคลากรจำเป็นต้องเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่อง โดยต้องเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ สามารถเรียนรู้ทักษะที่จำเป็น และนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รวมถึงมีแนวคิดในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลง

โดยสรุป หลักสูตรนี้ทำให้เกิดความเข้าใจว่า การมีทักษะดิจิทัลไม่ได้หมายถึงเพียงการใช้งานคอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีเป็นเท่านั้น แต่หมายถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบ ปลอดภัย รู้เท่าทันข้อมูล เคารพสิทธิของผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสารและทำงานร่วมกัน และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล

ประโยชน์ที่รับจากการฝึกอบรม

๑. ต่อตนเอง ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสมและปลอดภัย สามารถปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและบัญชีผู้ใช้งาน รู้จักตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลก่อนนำไปใช้หรือเผยแพร่ ตลอดจนสามารถสื่อสารผ่านช่องทางดิจิทัลโดยคำนึงถึงความรู้สึกและสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ ยังช่วยพัฒนาทัศนคติให้พร้อมเรียนรู้และปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ

๒. ต่อองค์กร สามารถนำความรู้ด้านดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เช่น การสื่อสารและประสานงานผ่านช่องทางดิจิทัล การจัดการข้อมูลและเอกสาร การตรวจสอบข้อมูลก่อนนำมาใช้ รวมถึงการตระหนักถึงความปลอดภัยของข้อมูลราชการและข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจะช่วยลดความผิดพลาด ลดความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของข้อมูล และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กร

๓. ต่อสาธารณะ สามารถนำความรู้และทักษะด้านดิจิทัลมาใช้ในการให้บริการและสื่อสารข้อมูลแก่ประชาชนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และน่าเชื่อถือ รวมถึงสามารถตรวจสอบข้อมูลก่อนเผยแพร่ ลดการเผยแพร่ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนหรือเป็นเท็จ และส่งเสริมการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางดิจิทัลที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

การนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

สามารถนำองค์ความรู้จากหลักสูตรมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้หลายด้าน โดยเฉพาะการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล การจัดทำเอกสาร การสื่อสาร การประสานงาน และการให้บริการประชาชนมากขึ้น โดยจะให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลราชการและข้อมูลส่วนบุคคล การกำหนดสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล และการระมัดระวังการเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์

ในด้านการจัดทำและใช้ข้อมูล จะนำหลักการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศมาใช้ โดยตรวจสอบแหล่งที่มา ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลก่อนนำมาใช้ประกอบการปฏิบัติงานหรือเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น รวมถึงตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่งเมื่อเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญ เพื่อป้องกันความผิดพลาดและการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง

ด้านการสื่อสารและการประสานงาน จะเลือกใช้ช่องทางดิจิทัลให้เหมาะสมกับลักษณะของงาน เช่น การสื่อสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การประชุมออนไลน์ และการแลกเปลี่ยนเอกสารดิจิทัล โดยจะคำนึงถึง ความสุภาพ ความชัดเจน และความเหมาะสมของข้อมูล รวมถึงตระหนักถึงร่องรอยดิจิทัลที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งาน

นอกจากนี้ จะนำแนวคิดด้าน Digital Disruption มาใช้ในการปรับปรุงวิธีการทำงาน โดยเปิดรับ เทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลใหม่ ๆ ที่สามารถช่วยลดขั้นตอน ลดระยะเวลา ลดการใช้เอกสาร และเพิ่ม ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตลอดจนพัฒนาตนเองและเรียนรู้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

แหล่งที่มา

หลักสูตร : Digital Literacy: ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence)

วิทยากร/ผู้ให้ความรู้ : นายสมนธ์ จิรพัฒน์พร

หน่วยงานที่จัดอบรม : สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล (TDGA)

รูปแบบหลักสูตร : (TDGA e-Learning)

ช่วงเวลาการฝึกอบรม : ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๙